

MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ BỒI DƯỠNG LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ VÀ NGHIỆP VỤ CHO CÁN BỘ MẶT TRẬN TỔ QUỐC CẤP CƠ SỞ

NGUYỄN VĂN HÙNG*

Ngày nhận bài: 20/05/2017; ngày sửa chữa: 12/06/2017; ngày duyệt đăng: 21/06/2017.

Abstract: The article mentions roles and responsibilities of staff in grassroots of Vietnamese Fatherland Front and theoretical issues on training political theory and professional competence for the staff. Additionally, the article proposes requirements for the staff at this grassroots with aim to meet requirements of virtues and competence for the staff in current period.

Keywords: Training, grassroots, Fatherland Front, staff, political theory, professional competence.

1. Đội ngũ cán bộ (CB) Mặt trận Tổ quốc (MTTQ) cấp cơ sở

“MTTQ Việt Nam là bộ phận của hệ thống chính trị của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo, là cơ sở chính trị của chính quyền nhân dân, đại diện cho quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân, nơi thể hiện ý chí, nguyện vọng, tập hợp khối đại đoàn kết toàn dân, phát huy quyền làm chủ của nhân dân, nơi hiệp thương, phối hợp và thống nhất hành động của các thành viên” [1].

MTTQ Việt Nam là tổ chức liên minh chính trị, liên hiệp tự nguyện của tổ chức chính trị, các tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội và các cá nhân tiêu biểu trong các giai cấp, các tầng lớp xã hội, các dân tộc, các tôn giáo và người Việt Nam định cư ở nước ngoài, là cơ sở chính trị của chính quyền nhân dân; tập hợp, đoàn kết rộng rãi các tầng lớp nhân dân; tham gia xây dựng Đảng và chính quyền nhân dân; đại diện, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân.

Đội ngũ CB MTTQ cấp cơ sở là tập hợp những CB cơ sở làm việc trong hệ thống MTTQ cấp cơ sở, thực hiện chức năng của MTTQ Việt Nam là tập hợp, đoàn kết rộng rãi các tầng lớp nhân dân; thực hiện dân chủ xã hội chủ nghĩa, tăng cường đồng thuận trong xã hội; đại diện, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân. CB MTTQ cần làm tốt nhiệm vụ tuyên truyền, vận động nhân dân xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, phát huy quyền làm chủ, thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của nhà nước; xây dựng Đảng, chính quyền nhân dân; giám sát và phản biện xã hội; tập hợp ý kiến, kiến nghị của nhân dân để phản ánh, kiến nghị

với Đảng và Nhà nước; thực hiện và mở rộng hoạt động đối ngoại nhân dân, góp phần phát triển tình hữu nghị, hợp tác giữa nhân dân Việt Nam với nhân dân các nước [2].

2. Yêu cầu đối với đội ngũ CB MTTQ cấp cơ sở

Trong lịch sử cách mạng nước ta, MTTQ Việt Nam có vai trò rất quan trọng trong việc tập hợp, đoàn kết, động viên các tầng lớp nhân dân, các thành phần xã hội thực hiện thắng lợi chủ trương, đường lối của Đảng, sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam đã hiến định: “MTTQ Việt Nam là cơ sở chính trị của chính quyền nhân dân; đại diện, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của Nhân dân; tập hợp, phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, thực hiện dân chủ, tăng cường đồng thuận xã hội; giám sát, phản biện xã hội; tham gia xây dựng Đảng, Nhà nước, hoạt động đối ngoại nhân dân góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” [3].

Nghị quyết Trung ương 7 Ban Chấp hành Trung ương khóa XI về “Tăng cường và đổi mới sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác dân vận trong tình hình mới”, đã chỉ rõ: “MTTQ, đoàn thể nhân dân tiếp tục đổi mới nội dung, phương thức hoạt động, thực hiện tốt vai trò là người đại diện, bảo vệ quyền lợi chính đáng, hợp pháp của đoàn viên, hội viên; đa dạng hóa các hình thức tập hợp nhân dân, hướng về cơ sở, tập trung cho cơ sở, phù hợp với trình độ dân trí và đặc điểm, tình hình cụ thể của từng giai tầng xã hội, trong từng giai đoạn cách mạng” [4].

CB cấp cơ sở nói chung, CB MTTQ cấp cơ sở nói riêng được hình thành từ nhiều nguồn khác nhau, từ

* Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Bắc Ninh

bộ đội, công an, công nhân, giáo viên, có cả CB về hưu, một phần đông được trưởng thành từ nông thôn. Do vậy, trình độ nhận thức của đội ngũ CB này không đồng đều, đặc biệt có một bộ phận CB nông thôn trình độ học vấn, chuyên môn, kĩ thuật, kiến thức pháp luật rất thấp. Mặt khác, đời sống vật chất, tinh thần của người dân nói chung còn khó khăn, phần nào ảnh hưởng tới nhận thức, phấn đấu rèn luyện của CB. Điều kiện sản xuất ở cơ sở, kết cấu hạ tầng xã hội còn thấp kém, chất lượng một số mặt giáo dục, y tế hạn chế... đã ảnh hưởng đến suy nghĩ, tâm trạng, ý thức rèn luyện phấn đấu của CB, đảng viên...

Với vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng của MTTQ trong giai đoạn hiện nay, đòi hỏi đội ngũ CB MTTQ ngày càng lớn mạnh về trình độ lí luận chính trị (LLCT), vững vàng về chuyên môn nghiệp vụ (NV), có năng lực hoạt động thực tiễn cao. Vì vậy, việc bồi dưỡng (BD) LLCT và chuyên môn NV cho đội ngũ CB MTTQ nói chung, cấp cơ sở nói riêng để hoàn thành tốt nhiệm vụ của mặt trận trong tình hình mới là rất cần thiết. Đối mới, nâng cao chất lượng BD CB nói chung, đội ngũ CB MTTQ nói riêng là một vấn đề cấp thiết hiện nay.

Để đáp ứng vai trò, tính đặc thù của CB cơ sở MTTQ, các yêu cầu đối với CB là:

2.1. Về phẩm chất tư tưởng chính trị và đạo đức, tác phong, lối sống: CB MTTQ phải có lập trường tư tưởng, bản lĩnh chính trị vững vàng, trung thành với lí tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam và Chủ tịch Hồ Chí Minh; không hoang mang, không dao động trước những diễn biến phức tạp của tình hình thế giới, những vấn đề mới nảy sinh trong cuộc sống thực tiễn; có ý thức tôn trọng kỉ luật; luôn thống nhất giữa lời nói với việc làm để quần chúng nhân dân noi theo.

2.2. Về trình độ LLCT: CB MTTQ phải được đào tạo cơ bản và có trình độ về LLCT và phương pháp luận duy vật biện chứng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; có hiểu biết nhất định về các kiểu loại hệ tư tưởng đã tồn tại trong lịch sử phát triển của xã hội loài người; có kiến thức văn hóa rộng, hiểu biết về đất nước, xã hội và con người Việt Nam và truyền thống, lịch sử, văn hóa địa phương mình; có phương pháp làm việc khoa học; tôn trọng và thực hiện tốt quy chế dân chủ ở cơ sở, đảm bảo “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra”.

2.3. Về trình độ chuyên môn NV: NV của CB MTTQ là những kiến thức, phương pháp, kĩ năng của CB, công chức đã được đào tạo, BD đang làm việc trong hệ thống MTTQ các cấp. Ngoài ra, NV còn bao

gồm cả năng lực hoạt động trong vận động đoàn kết nhân dân theo chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác dân vận. Yêu cầu về trình độ chuyên môn NV đối với CB MTTQ cấp cơ sở là có năng lực, kĩ năng hoạt động chuyên môn NV, có phong cách làm việc dân chủ và khả năng đối thoại với nhiều đối tượng khác nhau trong xã hội; có khả năng giao tiếp, ứng xử và tập hợp quần chúng nhân dân; khả năng nắm bắt dư luận xã hội theo hướng tích cực; tích lũy được nhiều kinh nghiệm hoạt động trong thực tiễn để xử lí những tình huống cụ thể.

2.4. Về tri thức: Phải được trang bị tri thức về nhiều lĩnh vực phù hợp với yêu cầu nhiệm vụ của MTTQ; trình độ kiến thức cơ bản đủ để tổ chức và hướng dẫn quần chúng nhân dân trong các lĩnh vực đời sống xã hội.

Với vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng của MTTQ trong giai đoạn hiện nay, đòi hỏi đội ngũ CB MTTQ ngày càng lớn mạnh về trình độ LLCT, vững vàng về chuyên môn NV, có năng lực hoạt động thực tiễn cao. Vì vậy, việc BD LLCT và chuyên môn NV cho đội ngũ CB MTTQ nói chung, cấp cơ sở nói riêng để hoàn thành tốt nhiệm vụ của mặt trận trong tình hình mới là rất cần thiết.

Nhận thức được vai trò, vị trí của đội ngũ CB, những yêu cầu, nhiệm vụ và tầm quan trọng của việc quản lí (QL) hoạt động BD LLCT và NV cho đội ngũ CB, nhằm xây dựng và phát triển đội ngũ CB MTTQ cấp cơ sở trong giai đoạn hiện nay của nước ta, bài viết đề cập vấn đề “*QL hoạt động BD LLCT và NV cho CB MTTQ cấp cơ sở*”.

3. Nội dung BD LLCT và NV cho đội ngũ CB MTTQ cấp cơ sở

BD nghiệp vụ cho đội ngũ CB MTTQ là quá trình trang bị những kiến thức, kĩ năng mới về công tác dân vận, tập hợp quần chúng để người học có thể đảm nhận và thực hiện tốt hơn một (hoặc nhiều) công việc đã được đào tạo, đồng thời tăng cường năng lực và phẩm chất đạo đức CB.

BD cho CB MTTQ cấp cơ sở là đồng thời thực hiện BD về LLCT và NV chuyên môn mà CB đảm nhiệm, có vai trò hết sức quan trọng trong công tác MTTQ hiện nay. BD CB coi là một dạng đào tạo CB đặc biệt; là con đường đi tiếp của đào tạo CB, được hướng vào những người đang công tác tại các cơ quan MTTQ, giúp họ đáp ứng được yêu cầu công việc ngày càng cao.

QL BD CB MTTQ là hoạt động chỉ đạo, điều hành, phối hợp các thành phần trong tổ chức nhằm tăng

cường công tác hướng dẫn, nâng cao năng lực trình độ chuyên môn, kĩ năng NV cho đội ngũ CB. Mục đích và yêu cầu của QL BD LLCT và NV là QL thực hiện chương trình BD theo một thiết chế tổ chức, phương pháp BD tiên tiến, phù hợp với đặc trưng riêng. Đó là: nội dung, chương trình, công tác QL, đội ngũ giáo viên, cơ sở vật chất phục vụ hoạt động dạy - học... phải bảo đảm theo những nguyên tắc cơ bản của lí luận dạy học và phương pháp dạy học tiên tiến. Các khâu của QL BD bao gồm: phân cấp QL, chỉ đạo tổ chức thực hiện, xây dựng kế hoạch, lựa chọn phương pháp thực hiện, tổ chức thực hiện, kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học viên.

Hoạt động BD LLCT và NV cho đội ngũ CB MTTQ cấp cơ sở được thực hiện theo Quyết định số 100-QĐ/TW, ngày 3/6/1995 của Ban Bí thư Trung ương (khóa VII) và Hướng dẫn số 08-HD/TC- TTVH, ngày 26/8/1995 [5], bao gồm: - *Cấp Trung ương:* BD tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh; - *Cấp tỉnh:* BD tại Trường Chính trị tỉnh; - *Cấp huyện:* Trung tâm BD chính trị. Trong phạm vi bài viết này, chúng tôi tập trung nghiên cứu về QL hoạt động BD một số chương trình LLCT dành cho đối tượng là *CB của Ủy ban MTTQ cấp cơ sở tại các Trung tâm BD chính trị.*

Hoạt động BD LLCT và NV cho đội ngũ CB MTTQ cấp cơ sở gồm các nội dung: *Xác định mục tiêu; xây dựng kế hoạch, nội dung BD; tổ chức hoạt động dạy và học; chuẩn bị, bố trí nhân, vật lực; xác định được đối tượng BD.*

3.1. Mục tiêu BD LLCT và NV cho đội ngũ CB MTTQ. Mục tiêu xuyên suốt của BD LLCT và NV cho CB MTTQ cấp cơ sở là: - BD NV nâng cao trình độ chuyên môn nâng cao khả năng nắm bắt, phát hiện những vấn đề trong thực tiễn, vận dụng xây dựng các chủ trương, phương hướng, giải pháp phù hợp; - BD QL nhà nước, pháp luật có trình độ QL nhà nước, hiểu biết về pháp luật; - BD năng lực kĩ năng làm việc cho đội ngũ CB cơ sở, tạo khả năng chỉ đạo thực tiễn của CB vừa ở tầm khái quát, hệ thống, vừa cụ thể, chặt chẽ, mềm dẻo hiệu quả để có khả năng vận dụng sáng tạo và phát triển lí luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước vào vận động quần chúng nhân dân tạo khối đoàn kết sức mạnh của đảng lãnh đạo quần chúng nhân dân; - Nâng cao trình độ ngoại ngữ - tin học văn phòng đáp ứng nhu cầu hội nhập của đất nước.

Trong điều kiện hội nhập quốc tế của nước ta hiện nay, do tính chất phức tạp của công cuộc đổi

mới, cùng với những diễn biến khó lường của tình hình thế giới và khu vực, yêu cầu đối với người CB lãnh đạo, QL là phải nắm bắt được xu hướng vận động và phát triển của các hiện tượng trong cuộc sống; từ đó phân tích, lí giải để nhận thức đúng và hành động phù hợp,... Để đáp ứng được yêu cầu đó, người CB lãnh đạo, QL phải được học tập, BD nâng cao trình độ LLCT, tạo được bản lĩnh chính trị, nâng cao năng lực lãnh đạo, QL.

3.2. Nội dung, chương trình BD CB MTTQ cấp cơ sở gồm: Kiến thức cơ bản về lí luận của Chủ nghĩa Mác - Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh; lí luận về Nhà nước và pháp luật; các kĩ năng vận dụng xử lí tình huống trong thực tiễn; cách thức truyền tải những tri thức mới, tiên tiến; những kiến thức cơ bản về NV công tác xây dựng Đảng, chính quyền, đoàn thể.

Nội dung, chương trình BD được cụ thể phù hợp với đối tượng học tập, vị trí, chức năng, nhiệm vụ và phương thức công tác của CB cơ sở, nhu cầu đòi hỏi thực tế nhằm trang bị những kiến thức phù hợp nhất. Đồng thời, chú trọng cả BD, rèn luyện về phẩm chất đạo đức CB, tạo thành mối liên hệ mật thiết giữa lí luận và thực tiễn, BD kiến thức cơ bản và kĩ năng thực hành.

Nội dung BD chung về LLCT và NV cho đội ngũ CB MTTQ cấp cơ sở của Trung tâm BD chính trị gồm 6 chuyên đề sau:

Chuyên đề 1: Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh - nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam; Chủ nghĩa Mác - Lênin - Học thuyết khoa học và cách mạng trong thời đại ngày nay.

Chuyên đề 2: Đảng Cộng sản Việt Nam - Người tổ chức và lãnh đạo nhân dân giành những thắng lợi vĩ đại.

Chuyên đề 3: Hệ thống chính trị và phương thức lãnh đạo của Đảng đối với hệ thống chính trị ở nước ta hiện nay.

Chuyên đề 4: Những vấn đề cơ bản về MTTQ Việt Nam.

Chuyên đề 5: Tổ chức và hoạt động của MTTQ ở cơ sở.

Chuyên đề 6: Một số cuộc vận động lớn của MTTQ ở cơ sở.

3.3. Hình thức BD:

- *BD ngắn ngày.* Thông thường các lớp BD có thời gian từ 1 3 ngày, các lớp này được tổ chức nghiên cứu, quán triệt các Nghị quyết của Đảng, thông tin những vấn đề mới về lí luận và trong thực tiễn.

- *BD thông thường*: Thời gian từ 3-5 ngày, được tổ chức BD NV công tác Đảng, chính quyền, đoàn thể; BD chuyên đề và BD theo yêu cầu cấp ủy.

Trường hợp BD kiến thức quốc phòng thì thời gian có thể từ 5 ngày đến 1 tháng.

- *BD dài ngày*. Có thời gian từ 1-10 tháng, được tổ chức đào tạo, BD sơ cấp LLCT.

3.4. Phương pháp BD. BD LLCT là một hoạt động giáo dục mang tính đặc thù, cho đối tượng chủ yếu là CB đang công tác, đã trải qua những công việc nhất định, có trình độ, kiến thức, có kinh nghiệm trong hoạt động thực tiễn. Chính vì vậy, có thể sử dụng các phương pháp sau:

- Kết hợp phương pháp giảng dạy truyền thống với sử dụng các trang thiết bị dạy học hiện đại một cách phù hợp, linh hoạt nhằm nâng cao chất lượng bài giảng.

- Thực hiện phương châm “lấy người học làm trung tâm” trong quá trình BD, tăng cường đối thoại trao đổi thông tin, kiến thức và kinh nghiệm giữa các giảng viên với học viên, giữa các học viên với nhau; khích lệ học viên tích cực trao đổi, thảo luận. Giảng dạy theo cách dẫn dắt vấn đề, rõ ràng; dành thời gian để học viên suy ngẫm, không nên áp đặt ý kiến chủ quan của giáo viên một cách nóng vội.

- Phương pháp BD LLCT phải gắn chặt giữa lí luận với thực tiễn ở cơ sở; kết hợp giảng dạy trên lớp với khảo sát thực tế cơ sở.

- Ngoài ra, còn thực hiện phương pháp để cho học viên tự BD thông qua việc nghiên cứu tài liệu, tìm hiểu học tập những học viên khác, những CB có kinh nghiệm hoạt động trong thực tiễn.

3.5. Kiểm tra, đánh giá kết quả BD. Lấy kiểm tra, đánh giá kết quả thực hiện mục tiêu, chương trình BD LLCT, đồng thời làm cơ sở để điều chỉnh cho phù hợp hơn với tất cả các yêu cầu dạy và học nhằm đạt được mục tiêu đã đặt ra. Kết quả học tập của học viên, đó cũng chính là kết quả giảng dạy của giáo viên.

3.5.1. Nội dung kiểm tra, đánh giá gồm: - Việc thực hiện nội dung, chương trình, kế hoạch BD LLCT của từng lớp, từng đợt của trung tâm BD LLCT huyện tổ chức; - Kết quả thu hoạch của học viên về khả năng nắm bắt tinh thần, nội dung Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước trong nghĩa vụ thực hiện chức trách, nhiệm vụ của học viên; dùng kiến thức đã học được cho việc xác định phương hướng, giải pháp tối ưu để giải quyết các vấn đề trong thực tiễn; - Sự thay đổi về tư tưởng chính trị, lập trường,

quan điểm của học viên qua mỗi chương trình đào tạo, BD LLCT.

3.5.2. Phương pháp kiểm tra, đánh giá: - Kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học viên thông qua kết quả các bài viết thu hoạch cuối kì BD, qua các kiểm tra trong thời gian học tập; - Kiểm tra, đánh giá thông qua theo dõi tinh thần, thái độ, ý thức học tập của học viên trên lớp và trong khi hoạt động học tập ở ngoài nhà trường; - Thông qua tinh thần tham gia đóng góp xây dựng bài học, ý thức trao đổi, thảo luận, tiếp thu ý kiến của giáo viên, học viên,...; - Có thể dùng phương pháp kiểm tra “điểm” để đánh giá kết quả học tập chung của lớp, của khóa học.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã coi CB là vấn đề quan trọng gắn liền với sự thành công hay thất bại của sự nghiệp cách mạng. Trong giai đoạn hiện nay, xây dựng và phát triển đội ngũ CB nói chung, CB MTTQ các cấp nói riêng là nhiệm vụ mang tính chất chiến lược của Đảng và Nhà nước ta nhằm đáp ứng yêu cầu về chất lượng CB phục vụ phát triển KT-XH và công cuộc CNH, HĐH đất nước trong thời kì mới. BD LLCT nhằm nâng cao bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức cách mạng và chuyên môn NV cho CB MTTQ cấp cơ sở là một việc làm cần thiết. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (2014). *Điều lệ Mặt trận Tổ quốc Việt Nam*, do Đại hội Đại biểu toàn quốc Mặt trận Tổ quốc Việt Nam lần thứ VIII nhất trí thông qua.
- [2] Quốc hội (2015). *Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam*.
- [3] Quốc hội (2013). *Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam*.
- [4] Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XI). *Nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 3/6/2013 về “Tăng cường và đổi mới sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác dân vận trong tình hình mới”*.
- [5] Ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương - Ban Tổ chức Trung ương Đảng (1995). *Hướng dẫn số 08-HD/TC-TTVH, ngày 26/8/1995 về thực hiện Quyết định số 100-QĐ/TW ngày 3/6/1995 của Ban Bí thư Trung ương*.
- [6] Ban Bí thư Trung ương. *Kết luận số 94-KL/TW ngày 28/3/2014 về việc tiếp tục đổi mới việc học tập lí luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân*.
- [7] Ban Chấp hành Trung ương. *Kết luận số 181-TB/TW về đổi mới và nâng cao chất lượng hoạt động của trường chính trị cấp tỉnh và trung tâm bồi dưỡng chính trị cấp huyện*.